

Udskriftsdato: søndag den 11. januar 2026

CIR1H nr 9405 af 12/03/2025 (Gældende)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Frakendelse af dansk indfødsret ved dom

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 10758

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Frakendelse af dansk indfødsret ved dom

1. Overblik og tjekliste

En person skal ved dom frakendes sin danske indfødsret (statsborgerskab), hvis

- pågældendes indfødsret er opnået ved svig, jf., indfødsretslovens § 8 A, eller
- pågældende er dømt for en strafbar handling og derved har udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, jf. indfødsretslovens § 8 B, stk. 1.

Herudover kan udlændinge- og integrationsministeren administrativt fratage en person indfødsretten, hvis pågældende har udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, jf. indfødsretslovens § 8 B, stk. 3. Da kompetence i disse tilfælde tilkommer udlændinge- og integrationsministeren, vil administrativ fratagelse af indfødsret ikke blive behandlet i dette afsnit.

Dette afsnit af Rigsadvokatmeddelelsen omhandler alene sager om frakendelse af indfødsret ved dom, jf. indfødsretslovens § 8 A eller § 8 B, stk. 1.

Påstand om frakendelse af indfødsret efter indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, nedlægges i forbindelse med en straffesag.

En sag om frakendelse af indfødsret efter § 8 A (når indfødsret er opnået ved svig) indbringes for retten af anklagemyndigheden efter anmodning fra udlændinge- og integrationsministeren. Sagen føres i disse tilfælde i strafferetsplejens former. Der kan også nedlægges påstand om frakendelse i forbindelse med en straffesag, eksempelvis vedrørende det udviste svigagtige forhold, hvis udlændinge- og integrationsministeren anmoder om det, jf. § 8 D, stk. 1.

1.1. Sager om frakendelse af indfødsret, som er opnået ved svig, jf. indfødsretslovens § 8 A

Som led i behandlingen af sager om frakendelse af indfødsret, som er opnået ved svig, jf. indfødsretslovens § 8 A, skal du navnlig være opmærksom på følgende:

- Der skal foreligge en anmodning fra udlændinge- og integrationsministeren om, at sagen indbringes for retten, jf. indfødsretslovens § 8 D, stk. 1.
- Er der i anmodningen taget stilling til, om indfødsretten også skal frakendes hos et barn eller børn af den person, som har opnået indfødsret ved svig, jf. indfødsretslovens § 8 A, stk. 2?
- Efter dom skal de relevante udlændingemyndigheder underrettes, så udlændingemyndighederne kan vurdere, om domfældtes opholdstilladelse skal inddrages.

1.2. Sager om frakendelse af indfødsret på grund af handlinger, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, jf. indfødsretslovens § 8 B, stk. 1

Som led i behandlingen af sager om frakendelse af indfødsret på grund af handlinger, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, jf. indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, skal du navnlig være opmærksom på følgende:

- Det skal kunne lægges til grund, at den sigtede har dobbelt statsborgerskab, eller at den sigtede har ret til et andet statsborgerskab ved den blotte registrering hos et andet lands myndigheder, uden at der er efterladt et skøn til myndighederne i det pågældende land.

- Hvis der er tvivl om, hvorvidt den sigtede har dobbelt statsborgerskab, skal der på et så tidligt tidspunkt som muligt indhentes en udtalelse om statsborgerskabet hos Indfødsretskontoret i Udlændinge- og Integrationsministeriet.
- Påstanden om frakendelse af indfødsret skal fremgå af anklageskriftet, eller der skal i anklageskriftet tages forbehold for en påstand om frakendelse af indfødsret.
- Ved frakendelse af indfødsretten, skal der som altovervejende udgangspunkt tillige nedlægges påstand om udvisning.
- Udlændingestyrelsen eller Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) skal afgive en udtalelse om udvisningsspørgsmålet.

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

2.1. Frakendelse af indfødsret opnået ved svig, jf. indfødsretslovens § 8 A

Sager om frakendelse af indfødsret efter indfødsretslovens § 8 A indbringes af anklagemyndigheden for retten efter anmodning fra udlændinge- og integrationsministeren, jf. indfødsretslovens § 8 D.

Forud for anmodningen om at indbringe sagen for retten, har udlændinge- og integrationsministeren typisk anmodet politiet om at efterforske, om betingelserne for frakendelse er opfyldt.

Efterforskningen skal bl.a. belyse, om den anmeldte har handlet svigagtigt, og om den anmeldte har haft det fornødne forsæt, jf. nærmere herom pkt. 4.1. Endvidere skal politiet sikre, at der i sagen indgår oplysninger, som belyser frakendelsens betydning for den anmeldte, da disse oplysninger skal indgå i rettens vurdering af, om frakendelsen er proportional, jf. pkt. 4.1.1.1.

Resultatet af politiets undersøgelser skal via den lokale anklagemyndighed sendes til Udlændinge- og Integrationsministeriet, som herefter vurderer, om der er grundlag for at fremsende en anmodning om, at sagen indbringes for retten af den lokale anklagemyndighed.

Hvis personen, som har opnået indfødsret ved svig, har et eller flere børn, skal det fremgå af anmodningen fra Udlændinge- og Integrationsministeriet, om anmodningen tillige omfatter en påstand om, at barnet/børnene frakendes deres indfødsret, jf. indfødsretslovens § 8 A, stk. 2.

2.2. Frakendelse af indfødsret på grund af handlinger, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, jf. indfødsretslovens § 8 B

Det er en betingelse for frakendelse af indfødsret efter § 8 B, stk. 1, at den sigtede har dobbelt statsborgerskab, eller at den sigtede har ret til et andet statsborgerskab ved den blotte registrering hos et andet lands myndigheder, uden at der er efterladt et skøn til det pågældende lands myndigheder.

I en sag, hvor den sigtede har begået en handling, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, skal det derfor så tidligt som muligt under efterforskningen afklares, om den sigtede har dobbelt statsborgerskab.

Det er derfor vigtigt, at efterforskningen belyser forhold af relevans for den sigtedes statsborgerskab, herunder at det fremgår, hvor den sigtede og evt. den sigtedes forældre er født, og hvilket statsborgerskab den sigtedes forældre har eller har haft.

Der vil ofte være tvivl om, hvorvidt den sigtede har dobbelt statsborgerskab. Der skal derfor som udgangspunkt altid rettes henvendelse til Indfødsretskontoret i Udlændinge- og Integrationsministeriet, når den pågældende er sigtet for en handling, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, jf. pkt. 4.2.1. Ministeriet udarbejder herefter en udtalelse om den sigtedes statsborgerskab.

Såfremt der anmodes om en udtalelse vedrørende flere sigtede, skal der fremsendes en anmodning om en udtalelse pr. sigtet. Der skal sendes én e-mail pr. sigtet. Anmodningen skal sendes via e-mail til Indfødsretskontoret i Udlændinge- og Integrationsministeriet til indfoedsret@uim.dk.

Følgende skal oplyses eller vedlægges anmodningen om udtalelse til Udlændinge- og Integrationsministeriet:

- Navn og cpr-nr. på den sigtede
- Forventet berømmelse
- Oplysning om hvilke bestemmelser, der forventes at blive rejst tiltale for
- Oplysning om hvilken e-mailadresse udtalelsen skal sendes til
- Afhøring/politirapport, der indeholder oplysninger om den sigtedes/tiltaltes danske eller udenlandske statsborgerretlige forhold, eksempelvis afhøring af familiemedlemmer.
- Politirapport om dokumenter (pas, ID-kort eller lignende), der er fundet i forbindelse med sagen, og som kan indikere, at pågældende eller dennes forældre har eller har haft statsborgerskab i et andet land.
- Kopi af udenlandske pas, ID-kort eller lignende, der er fundet i forbindelse med sagen.
- Eventuelle andre relevante oplysninger af betydning for udtalelsen, herunder fx oplysninger om at den sigtede har haft et længerevarende ophold eller bopæl i et andet land.

Der er udarbejdet et koncept til brug for anmodningen om udtalelse. Konceptet ”1.8.01.05 Anmodning om udtalelse til Indfødsretskontoret” er tilgængeligt i Polsas.

Udlændinge- og Integrationsministeriets udtalelse skal indgå i sagen og kan fremlægges i retten som dokumentation for den sigtedes statsborgerskab.

Når Udlændinge- og Integrationsministeriet skal undersøge spørgsmålet om dobbelt statsborgerskab, kan sagsbehandlingstiden ofte være lang. Det skyldes navnlig, at Udlændinge- og Integrationsministeriet typisk er nødsaget til at indhente oplysninger om den sigtedes eventuelle statsborgerskab hos andre landes myndigheder. Det er derfor vigtig, at der så tidligt som muligt under efterforskningen tages stilling til, om der skal indhentes en udtalelse om sigtedes statsborgerskab.

Hvis den sigtede har dobbelt statsborgerskab, skal politiet indhente oplysninger om sigtedes personlige forhold og i relevant omfang efterprøve disse oplysninger.

En dom om frakendelse af indfødsret efter § 8 B, stk. 1, vil som altovervejende udgangspunkt skulle ledsages af en påstand om udvisning. Det bør derfor allerede under efterforskningen sikres, at det belyses, om sigtede kan udvises. Der henvises i den forbindelse til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om udvisning ved dom.

3. Forberedelse

3.1. Frakendelse af indfødsret opnået ved svig, jf. indfødsretslovens § 8 A

Frakendelse af indfødsret opnået ved svig forudsætter, at der foreligger en anmodning fra udlændinge- og integrationsministeren om, at sagen indbringes for retten, jf. indfødsretslovens § 8 D, stk. 1. Dette gælder uanset, om påstanden nedlægges i forbindelse med en straffesag, der eksempelvis er rejst på grund af den udviste svig, eller om påstanden nedlægges under en selvstændig sag om frakendelse. Anmeldelsen skal bilageres ind i sagen.

Der skal også foreligge en anmodning fra udlændinge- og integrationsministeren, før der kan nedlægges påstand om, at et eller flere børn til en person, der har opnået indfødsret ved svig, skal frakendes deres indfødsret, jf. indfødsretslovens § 8 A, stk. 2, og § 8 D, stk. 1. Det er i den forbindelse vigtigt, at Udlændinge- og Integrationsministeriet har sikret, at der er den fornødne dokumentation for, at barnet eller børnene ikke bliver statsløse, hvis de frakendes deres danske indfødsret.

Sager om frakendelse af indfødsret opnået ved svig skal føres i strafferetsplejens former. Det gælder uanset, om der samtidig er påstand om straf. Det betyder bl.a., at det under forberedelsen skal sikres, at der er beskikket en forsvarer for den, hvis indfødsret påstås frakendt.

Hvis sagen om frakendelse rejses, uden at der samtidig nedlægges påstand om straf, skal sagen indbringes for byretten i den retskreds, hvor den pågældende bor eller opholder sig. Har den pågældende ikke kendt bopæl eller opholdssted her i landet, skal sagen indbringes for Københavns Byret, jf. indfødsretslovens § 8 D, stk. 2.

3.2. Frakendelse af indfødsret på grund af handlinger, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, jf. indfødsretslovens § 8 B

Der kan ikke ske frakendelse af indfødsret efter indfødsretslovens § 8 B, hvis den pågældende herved bliver statsløs.

For at kunne vurdere, om der er grundlag for at nedlægge påstand om frakendelse af indfødsret, skal det derfor fremgå af sagen, om den sigtede har dobbelt statsborgerskab. Det er vigtigt, at det på et så tidligt stadie som muligt i efterforskningen afklares, om den pågældende har dobbelt statsborgerskab. Oplysningen om, hvorvidt en person har dobbelt statsborgerskab, eller om en person ved den blotte registrering har ret til et andet statsborgerskab, skal indhentes hos Indfødsretskontoret i Udlændinge- og Integrationsministeriet. Se nærmere herom i pkt. 2.2. Hvis oplysningen om, hvorvidt den sigtede har dobbelt statsborgerskab, undtagelsesvis ikke er indhentet i forbindelse med politiets efterforskning, skal oplysningen indhentes i forbindelse med anklagemyndighedens behandling af sagen.

Hvis en person påstås frakendt indfødsretten efter indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, skal der som altovervejende udgangspunkt nedlægges påstand om, at personen, forudsat indfødsretten frakendes, også udvises af Danmark. Det skal derfor sikres, at de oplysninger, der er nødvendige for udvisningen, fremgår af sagen. Der henvises i den forbindelse til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om udvisning ved dom.

4. Jura

4.1. Frakendelse af indfødsret opnået ved svig, jf. indfødsretslovens § 8 A

4.1.1. Frakendelse af indfødsret hos den person, der har opnået indfødsret ved svig

Ved lov nr. 453 af 20. april 2022 (Frakendelse af statsborgerskab for strafbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, m.v.) blev indfødsretslovens § 8 A, stk. 1, ændret, således at frakendelse af indfødsret skal ske hos den, som i forbindelse med sin erhvervelse af dansk indfødsret har udvist svigagtigt forhold, herunder ved forsætligt at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller fortie relevante oplysninger. Indfødsretten frakendes herefter ved dom, hvis det udviste forhold har været bestemmende for erhvervelsen, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

I modsætning til tidligere, er frakendelse af statsborgerskab ved dom således obligatorisk, når statsborgerskabet er opnået på baggrund af svigagtige forhold.

Lovændringen trådte i kraft den 1. maj 2022. Loven finder dog anvendelse, selvom det svigagtige forhold har fundet sted, og indfødsretten dermed er erhvervet, før lovens ikrafttræden. Loven har således tilbagevirkende gyldighed, jf. lovforslag nr. L 127 af 10. februar 2022 (Frakendelse af statsborgerskab for strafbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser m.v.), de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.2.

Dette skyldes, at frakendelsen ikke har karakter af en strafferetlig sanktion eller retsfølge, men snarere kan sammenlignes med annullation af en begunstigende forvaltningsafgørelse. En person, der har opnået indfødsret uretmæssigt ved svig, vil ikke have en berettiget forventning om at bevare indfødsretten. Af samme grund gælder der heller ikke en forældelsesfrist for frakendelsen. Eventuelt strafansvar for det svigagtige forhold, der er begået i forbindelse med erhvervelsen af dansk indfødsret, forældes dog efter straffelovens almindelige regler.

Spørgsmålet om tilbagevirkende kraft er behandlet i Vestre Landsrets dom U 2003.1600V. I dommen lægger landsretten bl.a. vægt på, at udøvelse af svig, som har været bestemmende for indholdet af en forvaltningsakt, efter dansk ret, i almindelighed vil give grundlag for annullation af afgørelsen som ugyldig i forhold til den, der har handlet svigagtigt, og at det derfor ikke kan anses for uforudsigeligt, at svigagtige forhold af en vis grovhed, som har været bestemmende for meddelelsen af indfødsret, på et tidspunkt ville kunne føre til fratagelse af indfødsretten.

Endvidere har Højesteret i U 2017.694H slået fast, at det ikke er i strid med Danmarks internationale forpligtelser at tillægge loven tilbagevirkende kraft, idet frakendelsen ikke kan betragtes som en straf, og idet frakendelsen ikke er en vilkårlig følge af den udviste svig, men derimod en påregnelig følge.

4.1.1.1 Materielle betingelser for frakendelse

Det er en betingelse for frakendelse, at der er udvist et svigagtigt forhold. Det svigagtige forhold vil i praksis typisk være udvist ved, at den der ansøger om indfødsret, afgiver urigtige eller vildledende oplysninger, eller ved at den pågældende fortier oplysninger, som kunne være relevante for afgørelsen. Det svigagtige forhold kan dog også være begået ved, at en anden person afgiver urigtige oplysninger efter aftale med eller i øvrigt på foranledning af ansøgeren. Det kan eksempelvis være ved, at den anden person aflægger dansksprogsprøve i stedet for ansøgeren.

Det kræves ikke, at den svigagtige handling eller undladelse er foretaget i nær tidsmæssig sammenhæng med erhvervelsen af indfødsret.

Det er en forudsætning for at frakende indfødsretten efter indfødsretslovens § 8 A, at det svigagtige forhold har været bestemmende for statsborgerskabet. Der skal således være tale om en situation, hvor vedkommende ikke ville have fået dansk indfødsret, hvis vedkommende havde afgivet rigtige og/eller fyldestgørende oplysninger. Eksempelvis har den udviste svig ikke været bestemmende, hvis en person, der har opnået dansk indfødsret på grundlag af en falsk identitet, ville have opfyldt betingelserne for at erhverve dansk indfødsret med sin virkelige identitet.

Højesteret slog i dommen U 2023.1896H fast, at en udlænding, der har erhvervet dansk indfødsret ved svig, og som senere frakendes indfødsretten, fordi den er opnået ved svig, ikke skal anses for at have haft lovligt ophold i udlændingelovens forstand i perioden fra erhvervelse af opholdstilladelse (hvis denne også er opnået ved svig) og indfødsret og indtil frakendelsen sker. I sagen blev den tiltalte således fundet skyldig i ulovligt ophold efter udlændingelovens § 59, stk. 2, i perioden fra 1987, hvor han opnåede opholdstilladelse ved svig, til 2021.

Krav om forsæt

Det er endvidere en betingelse for frakendelse af indfødsretten efter indfødsretslovens § 8 A, stk. 1, at det svigagtige forhold er begået forsætligt. Frakendelse kan derfor kun ske, hvis ansøgeren har haft forsæt til, at de afgivne oplysningerne var urigtige eller vildledende, eller at fortiede oplysninger var relevante for sagen.

Det er dog ikke et krav, at vedkommende havde forsæt til, at det svigagtige forhold var bestemmende for erhvervelsen af dansk statsborgerskab. Det er således ikke et krav, at vedkommende vidste eller forventede, at de urigtige eller manglende oplysninger ville have afgørende betydning for sagens udfald.

Proportionalitetsvurdering

Frakendelse af statsborgerskabet efter indfødsretslovens § 8 A er en obligatorisk følge, når statsborgerskabet er opnået ved svigagtigt forhold, og det svigagtige forhold har været bestemmende for erhvervelsen, medmindre frakendelse vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Det forudsættes i forarbejderne til bestemmelsen, at domstolene i hver enkelt sag skal foretage en konkret og individuel vurdering af frakendelsens betydning for den pågældende sammenholdt med handlemådens grovhed.

Det fremgår af lovforslag nr. L 127 af 10. februar 2022 til lov om ændring af lov om dansk indfødsret (frakendelse af statsborgerskab for strafbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser m.v.), de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.1., at domstolene i denne vurdering skal foretage en afvejning af forholdets grovhed over for en eventuel frakendelses indgribende betydning for den pågældende.

Der kan i den forbindelse blandt andet lægges vægt på:

- at frakendelsen ikke automatisk medfører, at pågældende skal forlade landet,
- om pågældende bliver statsløs ved frakendelsen,

- om pågældende på tidspunktet for vurderingen af frakendelsesspørgsmålet ville opfylde betingelserne for at få dansk statsborgerskab,
- pågældendes sprogkundskaber

Herudover fremgår det af U 2017.694H, at den tid, der er forløbet efter erhvervelsen, pågældendes tilknytning til arbejdsmarkedet og pågældendes familiære forhold, kan indgå i domstolenes vurdering af frakendelsesspørgsmålet.

I dommen U 2023.1896H lagde Højesteret ved spørgsmålet om frakendelse af dansk indfødsret blandt andet vægt på, at tiltalte havde udvist svigagtig adfærd af betydelig grovhed, at han var født og opvokset i Guinea, hvortil han havde bevaret sin tilknytning, og at han ingen familie havde i Danmark.

Hvis der på det tidspunkt, hvor spørgsmålet om frakendelse behandles, ikke længere er noget til hinder for, at pågældende kan erhverve dansk indfødsret, vil dette være et moment, der kan tale imod frakendelse.

Hvis frakendelse af indfødsretten samtidig medfører fortabelse af pågældendes unionsborgerskab, skal det indgå i vurderingen, om frakendelsen på en uforholdsmæssig måde – i forhold til det mål, som lovgivningen forfølger – påvirker den normale udvikling af vedkommendes familie og arbejdsliv i forhold til EU-retten. Der henvises i øvrigt til L 127 af 10. februar 2022 (frakendelse af statsborgerskab for strafbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser m.v.), de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.1.

I dommen TfK 2009.629Ø blev A's indfødsret ikke frakendt, selvom hun havde fortiet, at hun og hendes børn var udrejst til Storbritannien. Efter en afvejning af forholdets mindre grovhed over for en frakendelses indgribende betydning for A, der ville blive statsløs ved at miste sin danske indfødsret, fandt landsretten, at der ikke kunne ske frakendelse (dissens).

I dommen TfK 2010.206Ø indgik A's langvarige ophold i Danmark med betydelig vægt ved vurderingen af frakendelsens indgribende betydning. Pågældende fik opholdstilladelse i Danmark i 1987, og landsretten afsagde dom i sagen i 2009. En afvejning heraf over for forholdets grovhed, hvor A havde afgivet urigtige oplysninger om sin nationalitet, førte til, at der ikke skete frakendelse af A's indfødsret.

I dommen U 2010.3061Ø havde A svigagtigt opnået dansk indfødsret ved at fortie sin rette identitet. Der fandtes ikke tilstrækkeligt grundlag for at tillægge en af myndighederne udvist passivitet, fra de i 2002 fik kendskab til hans mulige anden identitet, og til efterforskningen herom blev indledt i 2006, en sådan vægt, at dette kunne begrunde, at frakendelse ikke skulle ske (dissens).

I dommen TfK 2013.289V førte proportionalitetsafvejningen til, at der ikke kunne ske frakendelse af T's indfødsret. Landsretten lagde herved vægt på T's meget langvarige ophold i Danmark og på T's personlige forhold, herunder navnlig, at T's seks børn havde dansk indfødsret, hvoraf tre mindreårige boede hos T, samt at T kun havde meget begrænset kontakt til Syrien. Pågældende havde boet i Danmark siden 1989, og landsretten afsagde dom i sagen i 2012.

I dommen TfK 2020.847/2Ø skete der frakendelse af T's danske indfødsret, selv om T havde opholdt sig i Danmark i 18-19 år. Det forhold, at T selv havde henvendt sig til myndighederne med oplysninger

om sin rette identitet, kunne ikke føre til et andet resultat. Det indgik i vurderingen, at T var idømt en fængselsstraf på 3 år og 6 måneder for børnebortførelse til Syrien af fire mindreårige fællesbørn og grov vold mod tre af dem, samt at T's tre børn i Danmark nu var voksne og endelig, at T under straffesagen havde oplyst, at han havde hustru og børn i Jordan. Der var herudover ikke oplysninger i sagen, der talte imod frakendelse af T's unionsborgerskab, jf. herved EU-domstolens dom af 12. marts 2019 i sag C-221/17, Tjebbes.

I dommen U 2023.4755Ø blev T1 frakendt dansk indfødsret, men frifundet for påstanden om udvisning. T1 havde fortiet oplysninger om mishandling begået mod sin datter i tiden forud for og omkring tidspunktet for T1's ansøgning om indfødsret. I proportionalitetsvurderingen indgik bl.a. karakteren og grovheden af den begåede svig, oplysningerne om T1's tilknytning til Danmark, herunder længden af hendes danske indfødsret, samt hendes tilknytning til Pakistan, hvor hun også var statsborger og havde familie, ejede fast ejendom og havde været bosiddende senest ved udrejsen af Danmark i 2017 og frem til indrejsen i Danmark i 2021.

I U 2023.5668V blev A frakendt indfødsret, der var opnået ved svigagtigt forhold. I proportionalitetsvurderingen indgik blandt andet, at A's tidligere dom fra 2017 ville være til hinder for, at A på tidspunktet for landsrettens domsafsigelse ville kunne erhverve dansk indfødsret.

Forholdet til Danmarks internationale forpligtelser fremgår nedenfor under pkt. 4.3.

4.1.2. Frakendelse af indfødsret hos et barn af person, der har opnået indfødsret ved svig

Det følger af indfødsretslovens § 8 A, stk. 2, at hvis en person frakendes sin indfødsret efter § 8 A, stk. 1, skal vedkommendes barn også frakendes indfødsretten ved dom, hvis barnet har erhvervet indfødsretten gennem vedkommende. Dette gælder dog ikke, hvis frakendelsen af barnets indfødsret vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, eller hvis barnet derved bliver statsløs.

Anklagemyndigheden skal derfor nedlægge påstand om frakendelse af indfødsret, når betingelserne i indfødsretslovens § 8 A, stk. 2, i øvrigt er opfyldt.

4.1.2.1. Materielle betingelser for frakendelsen

Det afgørende for frakendelse af barnets indfødsret efter indfødsretslovens § 8 A, stk. 2, er, at barnet har opnået sin danske indfødsret gennem en forælder, der har erhvervet sin indfødsret ved svig. Det er således ikke et krav, at barnet selv har udvist svig.

Det er heller ikke en forudsætning for frakendelse af indfødsret efter indfødsretslovens § 8 A, stk. 2, at barnet på frakendelsestidspunktet er under 18 år. Vedkommende skal dog som barn have erhvervet sin danske indfødsret gennem en forælder, der nu frakendes sin indfødsret på grund af svig efter indfødsretslovens § 8 A, stk. 1.

Frakendelse af barnets statsborgerskab kan ikke ske, hvis den ene af barnets forældre fortsat har dansk statsborgerskab.

Frakendelse af barnets statsborgerskab kan – i modsætning til frakendelsen af forælders statsborgerskab efter indfødsretslovens § 8 A, stk. 1 – heller ikke ske, hvis barnet derved bliver statsløst.

Domstolene skal i hver enkelt sag foretage en konkret og individuel vurdering af, hvilken betydning frakendelsen vil have for barnet. I proportionalitetsvurderingen skal blandt andet indgå hensynet til barnets tarv. Herudover bør der ifølge forarbejderne navnlig lægges vægt på barnets tilknytning til Danmark og til udlandet, herunder det eller de lande, som barnet tillige er statsborger i. Der kan i den forbindelse blandt andet lægges vægt på varigheden og karakteren af barnets ophold i Danmark og i udlandet, og barnets aktuelle familiemæssige forhold i Danmark og i udlandet. Herudover kan barnets rødder, herunder om familien har en langvarig tilknytning til Danmark, tillægges betydning.

Hvis barnet samtidig fortaber sit unionsborgerskab, vil det endvidere skulle indgå i vurderingen, om frakendelsen af statsborgerskabet har følger, som på en uforholdsmæssig måde påvirker den normale udvikling af vedkommendes familie- og arbejdsliv i forhold til EU-retten. Der skal således også indgå tilknytningselementer, der knytter sig til øvrige EU-lande i proportionalitetsvurderingen. Der henvises i øvrigt til L 127 af 10. februar 2022 (frakendelse af statsborgerskab for strafbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser m.v.), de specielle bemærkninger til § 1, nr. 2.

4.2. Frakendelse af indfødsret ved handlinger, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, jf. indfødsretslovens § 8 B

Det følger af indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, at den, der dømmes for en strafbar handling, og som derved har udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, ved dom skal frakendes sin danske indfødsret, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Frakendelse af indfødsret er således obligatorisk, når betingelserne i indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, er opfyldt. Dette gælder dog ikke, hvis frakendelsen vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Bestemmelsen er seneste ændret ved lov nr. 453 af 20. april 2022 om ændring af lov om dansk indfødsret, som trådte i kraft den 1. maj 2022. Forud for ændringen var det alene overtrædelser af en eller flere bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og 13, eller forhold, der medførte straffastsættelse efter straffelovens § 81 a, som kunne begrunde en frakendelse af indfødsretten. Frakendelsen var heller ikke en obligatorisk følge af det begåede forhold. Straffelovens § 81 a, blev tilføjet den dagældende § 8 B i indfødsretsloven ved lov nr. 1193 af 8. juni 2021 om ændring af indfødsretsloven, som trådte i kraft den 1. juli 2021. Forud herfor var det alene overtrædelser af en eller flere bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og 13, som kunne begrunde en frakendelse af indfødsretten.

Ændringerne af indfødsretslovens § 8 B har ikke tilbagevirkende kraft. Det betyder, at følgende tidsperioder gælder for handlinger, der kan føre til frakendelse af indfødsretten:

Gerningstidspunkt	Hvilke handlinger kan begrunde frakendelse af indfødsret?
Før 1. juli 2021	Handlinger som udgør en overtrædelse af en eller flere bestemmelser i straffelovens kap. 12 og 13.

I perioden fra 1. juli 2021 til 1. maj 2022	Handlinger som udgør en overtrædelse af en eller flere bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og 13, eller som fører til straffastsættelse efter straffelovens § 81 a.
Efter 1. maj 2022	Handlinger, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, herunder handlinger som udgør en overtrædelse af en eller flere bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og 13, eller som fører til straffastsættelse efter straffelovens § 81 a.

4.2.1. Materielle betingelser for frakendelse

Statens vitale interesser

Det er en betingelse for frakendelse af indfødsret efter indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, at der er udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser. Det følger af L 127 af 10. februar 2022 (frakendelse af statsborgerskab for strafbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser m.v.), de almindelige bemærkninger pkt. 2.2.2., at der ved statens vitale interesser forstås:

"Handlinger, der er til alvorlig skade for interesser, som er af helt afgørende betydning for statens grundlag og organisering, herunder statens magtmonopol og den grundlæggende samfundsstruktur og orden. "

Det er arten og karakteren af handlemåden, herunder handlemådens følgevirkninger, der konkret afgør, om en handling er til alvorlig skade for statens vitale interesser. Vurderingen vil således ikke være knyttet op på konkrete delikter og alvorlig kriminalitet kan derfor ikke i sig selv begrunde, at der er tale om en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser. Omfattende og alvorlig kriminalitet, der mere direkte udfordrer statens vitale interesser og den grundlæggende samfundsstruktur og orden i Danmark, vil dog efter omstændighederne kunne true statens fundament og organisering og derved udgøre en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser.

Det vil altid bero på en konkret vurdering af handlemådens art, karakter og følgevirkninger, om handlemåden har en karakter eller et omfang, der gør den til alvorlig skade for statens vitale interesser. I denne vurdering kan der blandt andet lægges vægt på antallet af handlinger og handlingernes grovhed. Det er dog ikke udelukket, at enkeltstående grove forhold udført af få eller en enkelt person kan have en sådan karakter, at frakendelse af dansk statsborgerskab skal ske. Endvidere kan der - foruden den samlede kriminalitet, som aktuelt er til pådømmelse - lægges vægt på, om vedkommende tidligere er dømt for ligeartet kriminalitet. Der henvises i den forbindelse til L 127 af 10. februar 2022 (frakendelse af statsborgerskab for strafbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser m.v.), de almindelige bemærkninger pkt. 2.2.2 og U2016. 3235H.

Selvom vurderingen af, om en handling er til alvorlig skade for statens vitale interesser ikke kan knyttes op på konkrete delikter, må det efter lovens forarbejder lægges til grund, at en overtrædelse af straffelovens kapitel 12 om landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og overtrædelse af kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv., sædvanligvis må anses for at være til alvorlig skade for statens vitale interesser.

Endvidere må det lægges til grund, at visse former for alvorlig bandekriminalitet, hvor den pågældende ifalder straf efter straffelovens § 81 a, kan være handlemåder, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser.

Det fremgår således af lovforslag nr. L 230 af 4. maj 2021, at konflikter mellem grupperinger og kriminelle personer kan udfordre og sætte spørgsmålstegn ved statens magtmonopol og ved den grundlæggende samfundsstruktur og orden.

Handlinger, der foretages som led i en allerede igangværende konflikt, må antages i almindelighed i højere grad at kunne føre til frakendelse end handlinger, som mere abstrakt er egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper. Der skal dog som nævnt oven for altid foretages en konkret vurdering af handlemådens art, karakter og følgevirkninger.

Hvis flere personer virker sammen, f.eks. om at opretholde kontrollen over et område med vold, ulovlig tvang, trusler eller lignende, vil et enkelt forhold dog efter omstændighederne kunne være tilstrækkeligt til, at der kan ske frakendelse.

Ved vurderingen af om den enkelte gerningsmand har udvist en handlemåde, der er til alvorlig skade for statens vitale interesser, vil der blandt andet kunne lægges vægt på antallet af handlinger og deres grovhed. Det vil ikke være udelukket, at enkeltstående grove forhold udført af få eller en enkelt person kan have en sådan karakter, at der kan ske frakendelse af dansk statsborgerskab. Som nævnt vil dette bero, på en konkret vurdering af handlemåden.

Af lovforslag nr. L 127 af 10. februar 2022 (frakendelse af statsborgerskab for straffbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser m.v.), de almindelige bemærkninger pkt. 2.2.2., fremgår desuden en række eksempler på øvrige handlinger rettet mod statens vitale interesser:

- Brandstiftelse, sprængninger m.v., der har til formål at befordre oprør, plyndringer eller anden forstyrrelse af samfundsordenen
- En handlemåde, hvorved der sker omfattende og alvorlig skade på kritisk national infrastruktur, hvis handlemåden er til alvorlig skade for statens vitale interesser. Det kan eksempelvis være:
 - Angreb på energisektoren, der fører til nedbrud i strømforsyningen over længere tid i større dele af landet, og som følge heraf har alvorlige og omfattende samfundsmæssige skadevirkninger.
 - Hackerangreb på sundhedssektoren som fører til alvorlige og omfattende nedbrud i sundhedsvæsenet, og hvor angrebet har alvorlige og vidtrækkende konsekvenser for liv og helbred.
- Alvorlig og omfattende kriminalitet i det omfang de straffbare handlinger har en karakter eller et omfang, der gør dem til alvorlig skade for statens vitale interesser:
 - Narkotikakriminalitet
 - Menneskesmugling
 - Forurening af drikkevand m.v.
 - Besiddelse af våben og eksplosivstoffer af særdeles farlig karakter, herunder organiseret våbenhandel
 - Offentlig billigelse af terror
 - Fremstilling, anskaffelse eller udbredelse af falske elektroniske penge
 - Falskmøntneri, når falskneriet angår danske penge

Listen over eksempler er ikke udtømmende.

Det fremgår ikke af forarbejderne, hvornår ovenstående handlinger har en karakter eller et omfang, der gør dem til alvorlig skade for statens vitale interesser. Den nærmere afgrænsning heraf må således afklares gennem retspraksis.

Der kan herved henvises til U. 2024.1291, hvor T4, T5, T6, T7, T8 og T9 var fundet skyldige i grov vold efter straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 81 a, stk. 1, ved at være kørt i tre biler efter to forurettede, som de kontaktede og tildelte slag og knivstik på en i øvrigt øde parkeringsplads i det centrale Odense ved 23-tiden. Ved angrebet kom den ene forurettede i livsfare, idet knivstikkene imod ham medførte sammenklapning af den ene lunge og blødning i bughulen, hvilket uden operation kunne have ført til døden og førte til, at milten måtte bortopereres. T6 og T8 var endvidere fundet skyldig i yderligere forsøg på vold efter § 244, jf. § 81 a, jf. § 21. Landsretten fandt efter en samlet vurdering af handlingernes art og karakter samt følgevirkningerne, at voldsudøvelsen ikke i fuldt tilstrækkeligt omfang kunne anses som en handlemåde, som var til alvorlig skade for Danmarks vitale interesser og frifandt herefter for påstanden om frakendelse af dansk indfødsret. Sagen blev efterfølgende behandlet i Højesteret (U. 2025.439), hvor den alene angik spørgsmålet om opholdsforbud.

Der kan endvidere henvises til U. 2025.721, hvor T3 var straffet med fængsel i 6 år for overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og 13, og hvor Højesteret henset til forholdenes karakter og grovhed fandt, at T3 havde udvist en handlemåde, der var til alvorlig skade for Danmarks vitale interesser.

Frakendelse af statsborgerskab kan også ske, selvom gerningsmanden alene har medvirket til det strafbare forhold, jf. straffelovens § 23.

Frakendelse af statsborgerskab efter indfødsretslovens § 8 B omfatter ikke den pågældendes børn.

Er en person i udlandet straffet for en handling, der efter § 8 B, stk. 1, skal medføre frakendelse af indfødsret, skal frakendelsen ske i medfør af straffelovens § 11, jf. § 8 B, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til indfødsretslovens § 8 B (L 127 af 10. februar 2022 (frakendelse af statsborgerskab for strafbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser m.v.), de almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.2., og de specielle bemærkninger til § 1, nr. 3).

Tidspunktet for erhvervelsen af dansk indfødsret

Det er som udgangspunkt uden betydning for afgørelsen, om pågældende har erhvervet sit danske statsborgerskab ved fødsel, ved forældrenes indgåelse af ægteskab, ved adoption, ved erklæring eller ved naturalisation, jf. forarbejderne til indfødsretslovens § 8 B (L 138 af 28. januar 2004, de almindelige bemærkninger, pkt. 4.2.2. og de specielle bemærkninger § 1, til nr. 7, L 230 af 4. maj 2021, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.1. og de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1, og L 127 af 10. februar 2022, de almindelige bemærkninger, pkt. 3.1. og de specielle bemærkninger til § 1, nr. 3).

Proportionalitetsvurdering

Ved vurderingen af, om der skal ske frakendelse af indfødsret, skal domstolene foretage en konkret proportionalitetsafvejning mellem på den ene side forholdets grovhed og på den anden side frakendel-

sens betydning for den pågældende. Bestemmelsen svarer på dette punkt principielt til bestemmelsen i indfødsretslovens § 8 A om frakendelse af dansk indfødsret erhvervet ved svig, jf. pkt. 4.1.1.1. ovenfor.

Den betydning, som frakendelse af dansk indfødsret har for en person, må bero på en konkret vurdering af den pågældendes forhold. Ved denne vurdering bør der navnlig lægges vægt på personens tilknytning til Danmark og til udlandet, herunder det eller de lande, som den pågældende tillige er statsborger i.

Ved vurderingen af tilknytningen kan der lægges vægt på:

- Varigheden og karakteren af opholdet i Danmark og i udlandet
- Aktuelle familiemæssige forhold i Danmark og i udlandet
- Pågældendes rødder, herunder om familien har en langvarig tilknytning til Danmark
- Pågældendes sprogkundskaber.

Se U. 2025.721, hvor T3 var straffet med fængsel i 6 år for overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og 13, og hvor Højesteret fandt, at der var grundlag for at frakende T3 sin indfødsret, uanset T3's stærke tilknytning til Danmark, herunder som følge af T3's herboende to mindreårige børn, der havde dansk indfødsret.

Udlændingelovens regler om inddragelse af opholdstilladelse og udvisning bør i et vist omfang indgå i proportionalitetsafvejningen. Afvejningen minder om den, der skal foretages, når det efter udlændingelovens regler skal vurderes, om der kan ske udvisning på grund af et strafbart forhold. Der bør derfor normalt ikke ske frakendelse af dansk indfødsret, hvis det efter udlændingelovens regler vil være et uproportionalt indgreb at udvise den pågældende, jf. U. 2019.736H, U. 2018.769H og U. 2016.3235H.

Se dog anderledes U 2024.3404H, hvor T blev idømt fængsel i 4 år samt frakendt sin indfødsret for at være indrejst i Syrien og for at fremme virksomheden for Islamisk Stat. Det var for Højesteret ubestridt, at der forelå et afhængighedsforhold mellem T og hendes syv mindreårige børn på henholdsvis 4, 6, 11, 11, 13, 15 og 17 år, der alle havde dansk indfødsret. Højesteret fandt efter en samlet vurdering, at hensynet til børnenes tarv talte afgørende imod at udvise T.

Det følger af indfødsretslovens § 8 B, stk. 3, at den, som har udvist en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, af udlændinge- og integrationsministeren kan fratages sin danske indfødsret administrativt, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Afgørelsen kan indbringes for domstolene. Det fremgår af forarbejderne til indfødsretslovens § 8 B, stk. 3, at der ved afgørelsen om fratagelse af dansk indfødsret skal foretages en proportionalitetsafvejning på linje med den afvejning, der foretages af domstolene i forbindelse med en frakendelse af indfødsret efter § 8 B, stk. 1.

Der kan på den baggrund henvises til følgende domme:

Højesteret har ved dom af 5. oktober 2022 (U. 2023.34H) taget stilling til spørgsmålet om administrativ fratagelse af dansk indfødsret efter indfødsretslovens § 8 B, stk. 3, jf. stk. 1. Sagen, som var den første om administrativ fratagelse af dansk indfødsret, der blev behandlet ved domstolene, vedrørte kvinden A, der i december 2014 var indrejst i Syrien med sin nu afdøde ægtefælle for at tilslutte sig Islamisk Stat. Højesteret fandt, at betingelserne for fratagelse af dansk indfødsret efter § 8 B, stk. 3, var opfyldt. Spørgsmålet var herefter, om fratagelsen udgjorde et uproportionalt indgreb over for A, der var

marokkansk statsborger. Højesteret lagde til grund, at A ikke på tidspunktet for ministeriets afgørelse havde en væsentlig tilknytning til Marokko, men at hun dog ikke var helt uden tilknytning til dette land, hvor hun boede de første fire år af sit liv. Højesteret lagde i den forbindelse til grund, at hun i kraft af sin opvækst i en familie, hvor begge forældre stammede fra Marokko, havde et vist kendskab til marokkansk skik, kultur og levevis og til det marokkanske sprog. Om A's tilknytning til Danmark fremgår blandt andet, at hun som 25-årig traf frivillig beslutning om at lægge sit liv bag sig, fordi hun ville leve i Islamisk Stats kalifat, og hun tilsluttede sig dermed en terrororganisation og støttede sin mand i kampen for Islamisk Stat. Hun brød alle bånd til Danmark og havde på tidspunktet for ministeriets afgørelse ikke længere en stærk tilknytning til Danmark. Højesteret fandt efter en samlet vurdering, at ministeriets afgørelse om fratagelse af dansk indfødsret var i overensstemmelse med det krav om proportionalitet, der gælder efter indfødsretslovens § 8 B, stk. 3. Ministeriets afgørelse om fratagelse af A's danske indfødsret var dermed ikke ugyldig.

Højesteret har herudover ved dom af 22. marts 2023 (U. 2023.2647H) taget stilling til spørgsmålet om administrativ fratagelse af dansk indfødsret efter indfødsretslovens § 8 B, stk. 3, jf. stk. 1. I sagen var en kvinde, der havde både dansk og iransk indfødsret, rejst til Syrien og havde tilsluttet sig terrororganisationen Islamisk Stat. Højesteret lagde i sagen til grund, at kvinden måtte anses for alene at have en meget ringe tilknytning til Iran. Det fremgår af forarbejderne til indfødsretsloven, at fratagelse af indfødsret ikke bør ske, hvis den pågældende ikke har nogen eller alene en meget ringe tilknytning til et andet land. Højesteret ophævede på den baggrund Udlændinge- og Integrationsministeriets afgørelse om fratagelse af dansk indfødsret som ugyldig.

Tilknytning til øvrige EU-lande

Hvis frakendelse af indfødsretten samtidig medfører fortabelse af pågældendes unionsborgerskab, skal det indgå i vurderingen, om frakendelsen på en uforholdsmæssig måde – i forhold til det mål, som lovgivningen forfølger – påvirker den normale udvikling af vedkommendes familie og arbejdsliv i forhold til EU-retten.

Både politiet og anklagemyndigheden skal derfor være opmærksomme på, om pågældende ved frakendelsen af sin danske indfødsret også mister sit unionsborgerskab.

Det skal derfor ved politiets afhøring af den sigtedes klarlægges, om den sigtede har eventuelle tilknytningselementer til øvrige EU-lande, f.eks. om den berørte person efter sin fortabelse af unionsborgerskabet udsættes for vanskeligheder ved at opretholde en familie- eller beskæftigelsesmæssig tilknytning i et (eller flere) medlemsland(e), der allerede er opbygget under unionsborgerens udøvelse af retten til fri bevægelighed i EU. Hypotetiske eller eventuelle fremtidige ønsker om at opbygge familie- eller beskæftigelsesmæssig tilknytning til én eller flere medlemsstater er ikke relevante ved denne vurdering.

Herefter skal oplysningerne indgå i anklagerens vurdering af, om der skal nedlægges påstand om frakendelse af dansk indfødsret efter indfødsretslovens § 8 A eller § 8 B. Hvis frakendelse af indfødsretten medfører fortabelse af pågældendes unionsborgerskab, skal det bl.a. vurderes, om frakendelsen har følger, som på en uforholdsmæssig måde – i forhold til det mål, som lovgivningen forfølger – påvirker den normale udvikling af vedkommendes familie- og arbejdsliv i forhold til EU-retten. Det fremgår af EU-domstolens dom af 12. marts 2019 i sag c-221/17, Tjebbes, og af Udlændinge- og Integrationsministeriets orientering af Indfødsretsudvalget den 11. oktober 2019.

Der henvises i øvrigt til L 127 af 10. februar 2022 (frakendelse af statsborgerskab for strafbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser m.v.), de almindelige bemærkninger pkt. 2.2.1.

4.3. Særligt om Danmarks internationale forpligtelser i relation til frakendelse af indfødsret

Frakendelse af statsborgerskab efter henholdsvis indfødsretslovens § 8 A og § 8 B skal ske, når betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

De mest relevante konventioner på indfødsretsområdet er følgende:

- Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret (statsborgerretskonventionen)
- FN's konvention af 1961 om begrænsning af statsløshed (statsløsekonventionen) og FN's konvention af 1989 om barnets rettigheder (børnekonventionen)
- Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK).

4.3.1. Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret (statsborgerretskonventionen)

Statsborgerretskonventionen bygger på grundlæggende principper om, at enhver har ret til at besidde statsborgerret, at statsløshed skal undgås, at ingen kan fratages statsborgerret på et vilkårligt grundlag, og at ægteskabsforhold ikke automatisk har betydning for statsborgerret, jf. konventionens artikel 4.

Princippet om, at statsborgerret ikke må fratages på et vilkårligt grundlag, indebærer generelt, at en afgørelse om fratagelse skal være forudsigelige, proportional og foreskrevet ved lov.

Konventionens artikel 7 indeholder en udtømmende liste over, hvornår en stats lovgivning kan indeholde bestemmelser om fortabelse af statsborgerret. Som eksempel kan nævnes tilfælde, hvor der er tale om en handlemåde, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser.

Der henvises i øvrigt til lovforslag nr. L 127 af 10. februar 2022 til lov om ændring af lov om dansk indfødsret, de almindelige bemærkninger, pkt. 3.1., og til Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret (statsborgerretskonventionen).

4.3.2. FN's konvention af 1961 om begrænsning af statsløshed (statsløsekonventionen) og FN's konvention af 1989 om barnets rettigheder (børnekonventionen)

Formålet med statsløsekonventionen er at forebygge og begrænse statsløshed, og konventionen indeholder en række forbud mod fratagelse af statsborgerskab, hvis det fører til statsløshed. Det følger dog af statsløsekonventionens artikel 8, stk. 1, og 2, litra b, at en person kan fratages statsborgerretten, hvis statsborgerretten er opnået ved urigtige anbringender eller svig.

Det fremgår af lovforslag nr. L 127 af 10. februar 2022 til lov om ændring af lov om dansk indfødsret, de almindelige bemærkninger, pkt. 3.2., at det vurderes, at statsløsekonventionen kan fortolkes på den måde, at hvis en person har ret til et andet statsborgerskab ved den blotte registrering hos et andet lands myndigheder, uden at der er efterladt et skøn til myndighederne, vil personen ikke kunne påberåbe sig konventionens beskyttelse mod statsløshed.

Der henvises i øvrigt til lovforslag nr. L 127 af 10. februar 2022 til lov om ændring af lov om dansk indfødsret, de almindelige bemærkninger, pkt. 3.2.

4.3.3. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)

Det følger af EMRK's artikel 8, stk. 1, at enhver har ret til respekt for sit privat- og familieliv. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) har udtalt, at frakendelse af statsborgerskab efter omstændighederne kan rejse spørgsmål i relation til bestemmelsen.

I sager om frakendelse af indfødsret vurderer EMD dels konsekvenserne af frakendelsen for den pågældende, herunder om den pågældende ved frakendelsen bliver statsløs, dels om frakendelsen kan karakteriseres som vilkårlig, jf. f.eks. EMD's afvisningskendelser af 7. februar 2017 i sagen K2 mod Storbritannien, og af 22. januar 2019 i sagen Said Abdul Salam Mubarak mod Danmark, som vedrører U 2016.3235H.

EMD's afgørelser i sagerne Johansen mod Danmark og Laraba mod Danmark omhandler begge frakendelse af dansk statsborgerskab, der er tildelt ved fødslen, og udvisning af Danmark med et indrejseforbud for bestandig, som følge af terrorhandlinger. EMD afviste begge klager som åbenbart ubegrundede og henviste blandt andet til, at frakendelsen ikke var vilkårlig, men en konsekvens af klagers dom for en alvorlig terrorforbrydelse. Det forhold, at det danske statsborgerskab var erhvervet ved fødslen ændrede ikke væsentligt ved konsekvenserne af frakendelsen for klager, set i lyset af at klager var dømt for at have begået alvorlige terrorhandlinger. Der henvises desuden til udlændinge- og integrationsministerens orientering af Folketingets Indfødsretsudvalg af 23. maj 2022.

Der henvises i øvrigt til lovforslag nr. L 127 af 10. februar 2022 til lov om ændring af lov om dansk indfødsret, de almindelige bemærkninger, pkt. 3.3.

5. Straf og andre retsfølger

De omstændigheder, der danner grundlag for frakendelse af indfødsret efter indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, vil som altovervejende udgangspunkt indebære, at der samtidig er grundlag for, at der nedlægges påstand om udvisning efter udlændingelovens §§ 22-24.

Det skal derfor altid overvejes, om der i sager, hvor der nedlægges påstand om frakendelse af statsborgerskab efter indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, tillige skal nedlægges påstand om, at pågældende udvises af Danmark. Der henvises i den forbindelse til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om udvisning ved dom.

6. Efter dom

6.1. Frakendelse af indfødsret efter indfødsretslovens § 8 A

Det følger af udlændingelovens § 18 a, stk. 2, at en udlænding, der har fået frakendt indfødsretten ved dom efter § 8 A i indfødsretsloven, kan generhverve den opholdstilladelse, der er bortfaldet efter udlændingelovens § 18 a, stk. 1, medmindre der er grundlag for at inddrage opholdstilladelsen efter § 19.

Det fremgår af lovforslag L 127 af 10. februar 2022 (frakendelse af statsborgerskab for strafbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser m.v.), de specielle bemærkninger til § 1, nr. 2, at

udlændingemyndighederne på eget initiativ skal tage stilling til, om en person, der har fået frakendt sin indfødsret efter § 8 A, stk. 1, eller stk. 2, kan generhverve den opholdstilladelse, som pågældende var i besiddelse af på tidspunktet for erhvervelsen af dansk indfødsret

Det forudsættes, at anklagemyndigheden umiddelbart efter dommens afsigelse underretter den relevante udlændingemyndighed om, at udlændingen har fået frakendt sit danske statsborgerskab.

Anklagemyndigheden skal desuden underrette Udlændinge- og Integrationsministeriet om dommen.

Udlændingen har ret til at opholde sig i Danmark, imens sagen behandles.

6.2. Frakendelse af indfødsret efter indfødsretslovens § 8 B

Når en person har fået frakendt sin indfødsret efter indfødsretslovens § 8 B, og evt. er blevet udvist, skal anklagemyndigheden underrette Indfødsretskontoret i Udlændinge- og Integrationsministeriet og enten Udlændingestyrelsen eller Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI).

6.3. Underretning af bopælskommune om frakendelse af indfødsret

Anklagemyndigheden skal ved fuldbyrdelse af dom underrette domfældtes registrerede bopælskommune om, at pågældende er blevet frakendt sit danske statsborgerskab. Det er bopælskommunen, der har ansvaret for at registrere ændringen i Det Centrale Personregister (CPR).

Politikredsene er ansvarlige for underretning om endelige byretsdomme, og statsadvokaterne skal underrette om endelige landsretsdomme.

Underretningen sendes via Digital Post til den pågældende kommunes folkeregister. I emnefeltet angives, at der er tale om frakendelse af dansk statsborgerskab, og at e-mailen er fra anklagemyndigheden. Der må ikke angives personfølsomme oplysninger i emnefeltet.

Anklagemyndigheden skal kun videregive de oplysninger, som er relevante og nødvendige for kommunens ændring i CPR-registeret.

I e-mailen til kommunen angives derfor følgende oplysninger:

- Domfældtes navn og cpr-nr
- Oplysning om, at pågældende ved dom er blevet frakendt sit danske statsborgerskab, og at anklagemyndigheden skal anmode kommunen om at registrere dette i Det Centrale Personregister
- Angivelse af hvilken domstol, der har afsagt dommen
- Dato for hvornår frakendelsen af statsborgerskabet er gældende fra
- Kopi af den del af dommen, hvor det fremgår, at pågældende er blevet frakendt sit danske statsborgerskab, samt begrundelsen herfor.

7. Love og forarbejder

Love og bekendtgørelser

- Lov om dansk indfødsret – seneste lovebekendtgørelse nr. 1656 af 23. december 2022

- Lov nr. 453 af 20. april 2022 om ændring af lov om dansk indfødsret (Frakendelse af statsborgerskab for strafbare forhold, som er til alvorlig skade for statens vitale interesser, m.v.) (L 127 af 10. februar 2022)
- Lov nr. 1057 af 24. oktober 2019 om ændring af lov om dansk indfødsret og udlændingeloven (Fratagelse af statsborgerskab fra fremmedkrigere m.v.) (L nr. 38 af 22. oktober 2019)
- Lov nr. 311 af 5. maj 2004 om ændring af indfødsretsloven (Ændring af reglerne om erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring samt indførelse af ny bestemmelse om frakendelse af dansk indfødsret) (L 138 af 28. januar 2004)
- Lov nr. 193 af 5. april 2002 om ændring af indfødsretsloven og udlændingeloven (Frakendelse af dansk indfødsret erhvervet ved svig) (L 33 af 12. december 2001)

Retsplejeloven - seneste hovedlov

- Lovbekendtgørelse nr. 1865 af 15. september 2021

Rigsadvokaten, den 12. marts 2025

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten